

REKABETİN KORUNMASI HAKKINDA KANUNA GÖRE BİLGİ İSTEME VE YERİNDE İNCELEME

I- GİRİŞ

Rekabet Kurulu; rekabet ihlalleri, birleşme ve devralmalar, muafiyet ve menfi tespit konularında karar verebilmek için çok sayıda bilgi ve belgeye ihtiyaç duyabilir. Rekabet ihlallerine ilişkin araştırma ve soruşturmalarda netice elde edilmesi, gerekli delillere ulaşılmaya bağlıdır. Yürütülen soruşturmalarda re'sen araştırma ilkesi geçerlidir. Ayrıca, rekabet hukukunda “serbest delil” sistemi vardır. Bu nedenle [Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununda](#) yer alan her türlü delil kullanılabilir. Bu delillerin veya belgelerin ilgili teşebbüs veya teşebbüs birliklerince kolayca yok edilmesi veya karartılması tehlikesi (olasılığı) kanun koyucu tarafından öngörüldüğünden, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkındaki Kanunun 14. maddesi ile “bilgi isteme”, 15. maddesi ile de “yerinde inceleme” yetkileri düzenlenmiştir.

II- BİLGİ İSTEME VE YERİNDE İNCELEME

A- BİLGİ İSTEME

4054 sayılı Kanunun 14. maddesi,

“Madde 14- Kurul, bu Kanun’un kendisine verdiği görevleri yerine getirirken, gerekli gördüğü her türlü bilgiyi tüm kamu kurum ve kuruluşlarından, teşebbüslerden ve teşebbüs birliklerinden isteyebilir.

Bu makamlar, teşebbüsler ve teşebbüs birliklerinin yetkilileri istenen bilgileri Kurul’un belirleyeceği süre içinde vermek zorundadır.”

şeklindedir.

14. maddenin ifade ediliş şekline de açıkça anlaşılacağı üzere, Rekabet Kurulu ihtiyaç duyduğu her türlü bilgiyi özel veya kamu kuruluşu ayırımı olmaksızın isteyebilmekte ve bu kuruluşlarda istenen bilgiyi Rekabet Kurulu’na vermek konusunda zorunlu olmaktadır.

Kurul, bu Kanunda yasaklanan faaliyetler veya hukuki işlemler hakkında inceleme, araştırma veya soruşturma sırasında 4054 sayılı Kanunun kendisine verdiği görevleri yerine getirirken, o olayla ilgili bir bilgiye gerek duyarsa bu konuda karar almak zorundadır. Madde metninden de açıkça anlaşılacağı üzere, Kurul'un kararı olmadan bilgi isteme yetkisinin kullanılması olanaksızdır. Kurul bilgi isteme yetkisini alacağı bir kararla araştırma veya soruşturma yapacak olan heyete verebilir.

Bilgi mutlak suretle yazılı olarak istenmeli ve cevaplarda yazılı olarak verilmelidir.

Kurul'un alacağı karardan sonra yazılan bilgi isteme yazısında, bilginin verilmesi için gerekli olan uygun süre ile birlikte eksik, yanlış veya yanıltıcı bilgi verilmesi veya hiç bilgi verilmemesi halinde uygulanacak yaptırımda yer almalıdır.

Sözü edilen maddeye göre Kurul, gerekli gördüğü her türlü bilgiyi tüm kamu kurum ve kuruluşlarından, teşebbüslerden ve teşebbüs birliklerinden isteyebilmektedir. Kanunda bilgi istenecek kamu kurum ve kuruluşları arasında bir ayırım yapılmamış ve kısıtlamaya gidilmemiştir. Ayrıca Kurul görevlerini yerine getirirken, teşebbüs ve teşebbüs birliklerinden de her türlü bilgiyi isteyebilmektedir. Teşebbüs ve teşebbüs birliklerinin tanımı 4054 sayılı Kanunun 3. maddesinde yer almaktadır. Bilgi istenen kamu kurum ve kuruluşları ile teşebbüs veya teşebbüs birlikleri belirlenen sürede cevap vermek zorundadırlar. İstenen bilgiler; fatura, defter, irsaliye, CD, disket veya her türlü kayıtlar ile bunların bir bölümü olabilir.

Öte yandan, 4054 sayılı Kanunun 16. maddesinin 1. fıkrasının (c) bendinde, Kanunun 14 ve 15. maddelerinin uygulanmasında eksik, yanlış ya da yanıltıcı bilgi veya belge verilmesi ya da bilgi veya belgenin belirlenen süre içinde ya da hiç verilmemesi halinde uygulanacak yaptırım düzenlenmiştir. Buna göre aynı maddenin birinci fıkrasına çerçevesinde; “..... (c) *bentlerinde belirtilenler için teşebbüsler ile teşebbüs birlikleri veya bu birliklerin üyelerinin karardan bir önceki mali yıl sonunda oluşan veya bunun hesaplanması mümkün olmazsa karar tarihine en yakın mali yıl sonunda oluşan ve Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirlerinin binde biri oranında, idarî para cezası verir. Ancak bu esasa göre belirlenecek ceza onbin Türk Lirasından az olamaz.*” kuralı yer almaktadır.

Verilecek para cezasının tutarı 01.01.2012-31.12.2012 tarihleri arasında uygulanmak üzere alt sınırı 13.591. TL, 01.01.2013-31.12.2013 tarihleri arasında uygulanmak üzere alt sınırı 14.651

TL dir. Bu ve Kanunda yer alan diğ er para cezaları her yıl Resmi Gazetede yayımlanan ve idari para cezalarının artışlarını düzenleyen tebliğ ile yükseltilmektedir.

4054 sayılı Kanununun 17. maddesinin (d) bendindeki süreli para cezasının bilgi isteme yetkisi ile ilgisi yoktur. Bu ceza, yerinde incelemenin engellenmesi durumunda uygulanabilir.

AB’de “**bilgi isteme**”, Komisyonun 17 sayılı Tüzüğü’nün 11. maddesinde düzenlenmiştir. Komisyon gerekli gördüğü her türlü bilgiyi soruşturma konusu teşebbüs veya teşebbüs birliklerinin dışında, bunların sağlayıcıları, rakipleri veya müşterilerinden de isteyebilmekte ve bu konuda geniş takdir hakkı bulunmaktadır.

B- YERİNDE İNCELEME

4054 sayılı Kanununun 15. maddesi,

“Madde 15- Kurul, bu Kanun’un kendisine verdiği görevleri yerine getirirken gerekli gördüğü hallerde, teşebbüs ve teşebbüs birliklerinde incelemelerde bulunabilir. Bu amaçla teşebbüslerin veya teşebbüs birliklerinin:

a- Defterlerini, her türlü evrak ve belgelerini inceleyebilir ve gerekirse suretlerini alabilir,

b- Belirli konularda yazılı veya sözlü açıklama isteyebilir,

c- Teşebbüslerin her türlü mal varlığına ilişkin mahallinde incelemeler yapabilir.

İnceleme, Kurul emrinde çalışan uzmanlar tarafından yapılır. Uzmanlar incelemeye giderken yanlarında incelemenin konusunu, amacını ve yanlış bilgi verilmesi halinde idari para cezası uygulanacağını gösteren bir yetki belgesi bulundurlar.

(Ek: 01.08.2003-4971/25. Md.) İlgililer istenen bilgi, belge, defter ve sair vasıtaların suretlerini vermekle yükümlüdür. Yerinde incelemenin engellenmesi veya engellenme olasılığının bulunması durumunda sulh ceza hakimi kararı ile yerinde inceleme yapılır.”

şeklindedir.

Madde hükmünün incelenmesinden de açıkça anlaşıldığı üzere, yerinde inceleme yapılmasına karar verme yetkisi “**Rekabet Kurulu**”na aittir. Bununla birlikte Kurul’un araştırma veya soruşturmayı yapacak olan heyete Kanununun 15. maddesindeki usulü (yerinde inceleme)

kullanmaları için yetkilendirme kararı alması Kanununun 44. maddesine göre olanaklıdır. Kurul'un yetkilendirdiği soruşturma heyeti soruşturma sırasında gerekli gördükleri durumlarda, teşebbüs veya teşebbüs birliklerinde incelemelerde bulunabilir. Bu incelemeler rekabet uzmanları veya uzman yardımcıları tarafından yapılır.

Bu nedenle; teşebbüs veya teşebbüs birliklerinin bütün binalarında, eklentilerinde, şube veya temsilcilerinde veya işlerin idaresi ile bağlantılı olan tüm birimlerinde yerinde inceleme yapılabilir. Bütün defterler, kayıtlar, her türlü evrak ve belgeler, mali kayıtlar, üretim, satış ve seyahatlere ilişkin kayıtlar, günlükler, toplantı notları, iç ve dış yazışmalar, kullanılan telefon ve fax kayıtları, ajanda notları, elektronik posta kayıtları, fotografik materyaller vs. incelemenin konusunu oluşturur.

Madde metninden de açıkça anlaşıldığı üzere, ilgililer istenen bilgi, belge, defter ve diğer doküman veya vasıtalarının incelenmesine izin vermekle birlikte bunların birer suretini de uzmanların ihtiyaç duymaları halinde almalarına izin vermekle yükümlüdürler. Uzmanlarca gerekli görülenlerin suretleri de alınabilir. Ayrıca gerekli görüldüğü takdirde teşebbüs veya teşebbüs birliklerinin temsilcileri veya çalışanlarından yazılı veya sözlü açıklama istenebilir.

Yerinde inceleme sırasında teşebbüs veya teşebbüs birlikleri yasal danışmanlarının (avukatlarının) beklenmesini talep etmeleri halinde savunma hakkının kısıtlanmaması için bu imkan tanınmalıdır. Ancak danışmanın veya avukatın gelmesi uzun bir süre alacak ise danışman veya avukatın gelmesini beklemeden yerinde incelemenin başlatılmasına da bir engel bulunmamaktadır. Sonradan gelen danışman veya avukat başlatılmış bulunan yerinde incelemeye katılabilirler.

Yerinde incelemelere ilişkin diğer bir konuda; teşebbüs avukatlarının belgelerinin incelenip incelenmeyeceğidir. Avukatlık Kanununa göre, avukat ile müvekkili arasında gizlilik esastır, ayrıca avukat müvekkilinin izni olmadan tanıklık edemez. ([Avukatlık Kanunu md. 36 ile HUMK md. 245](#)) Bu nedenle avukatların izni olmadan bürolarına girilemeyeceği gibi bildiklerini açıklamaları da beklenemez.

Uzmanlar yerinde incelemelerde yanlarında yetki belgelerini bulundururlar. Yetki belgesinde soruşturmanın konusu ve amacı, uzmanın kimliği, inceleme yapılacak teşebbüs veya teşebbüs birliklerinin unvanı ve adresi açıkça yer almalıdır. Bütün bunların yanında, yetki belgesinde,

yerinde inceleme sırasında eksik, yanlış veya yanıltıcı bilgi verilmesi veya yerinde incelemenin engellenmesi durumunda uygulanacak yaptırımın da bulunması gereklidir.

Yerinde İnceleme Yapılabilmesi İçin Mahkeme Kararı Gerekip Gerekmediği

4054 sayılı Kanunun 15. maddesine eklenen ve 15.08.2003 tarihinde yürürlüğe giren 4971 sayılı Kanunun 25. maddesi gereğince yerinde incelemenin engellenmesi veya engelleme olasılığının bulunması durumunda sulh ceza hakimi kararı ile yerinde inceleme yapılabilecektir. Soruşturmalar yapılırken delillerin gizlenmemesi, doğru bilgilere gecikmeden ulaşılması çok önemlidir. Yerinde incelemenin engellenmesinden başka engelleme olasılığının bulunması dahi delillerin karartılması neticesini doğurabilir. Bu nedenle gecikmeden sulh ceza hakiminden alınacak yerinde inceleme kararı ile delillerin toplanması mümkündür. Eklenen bu hüküm “**yerinde inceleme**” olgusunu daha da kuvvetlendirmiştir.

Yerinde incelemenin engellenmesi veya engellenme olasılığının bulunması durumunda, görevli rekabet uzmanları, yetkili sulh ceza mahkemesine müracaat ederek alacakları olumlu karar üzerine yerinde incelemeyi gerçekleştireceklerdir. 1

Burada, özellikle şu hususu hatırlatmakta yarar vardır; yerinde incelemenin engellenmesi veya engellenmesi olasılığının bulunması durumunda sulh ceza mahkemesi kararı ile yerinde incelemenin yapılacağına dair konulan bu kural, uzmanların **yerinde inceleme yapabilmek için muhakkak önceden sulh ceza mahkemesi kararı almalarını öngören zorunluluk getirmemektedir. Uzmanların sulh ceza mahkemesine müracaat etmeden, doğrudan teşebbüste yerinde incelemede bulunabilmesinin önünde bir engel yoktur.** Uzmanlar doğrudan yerinde inceleme için teşebbüse gidebilecekleri gibi, önceden sulh ceza mahkemesi kararı alarak da yerinde incelemede bulunabilirler. Ancak; bu durumda şu sorun çıkabilir, ilgili fıkra “*yerinde incelemenin engellenmesi veya engelleme olasılığının bulunması durumunda sulh ceza hakimi kararı ile yerinde inceleme yapılır*” kuralı getirdiğinden, doğrudan sulh ceza mahkemesine müracaat edildiğinde, hakim “*henüz engelleme gerçekleşmemiştir yada engelleme olasılığının olup olmayacağı belli değildir*” gerekçesiyle talebi reddedebilir. Bu nedenle doğrudan sulh ceza mahkemesine gitmek yerine, öncelikle

1 Yetkili Sulh Ceza Mahkemesi, yerinde inceleme yapılmak üzere gidilen ve yerinde incelemenin engellendiği mahallin yargı çevresi içinde bulunan o yer Sulh Ceza Mahkemesidir.

teşebbüste yerinde inceleme girişiminde bulunmak ve engelleme gerçekleşirse sulh ceza mahkemesine müracaat etmek daha doğru bir yöntem olacaktır.

Yerinde İncelemede Mahkeme Kararının Önemi

Yerinde incelemenin engellenmesi veya engelleme olasılığının bulunması durumunda, görevli rekabet uzmanları, yetkili sulh ceza mahkemesine müracaat ederek alacakları olumlu karar üzerine yerinde incelemeyi gerçekleştireceklerdir. Uzmanların, yerinde inceleme yapabilmesi için önceden sulh ceza mahkemesine başvurarak karar almaları gerekmediğinden doğrudan teşebbüste yerinde inceleme yapabilirler. Yerinde incelemenin engellenmesi veya engelleme ihtimalinin bulunması üzerine sulh ceza mahkemesine başvurarak alacakları karar üzerine yerinde incelemeyi gerçekleştirebilirler tartışması Danıştay 13. Dairesi ile Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu (İDDK)'nun aldığı kararlar ile son bulmuştur.

Örnek Olay: Rekabet Kurulu'nun 09.12.2004 tarih ve 04-78/1117-M sayılı kararı ile Isparta ili ve ilçelerinde faaliyet gösteren (dosya konusu ile ilgili olan) teşebbüsler hakkında ön araştırma yapan raportörler (Rekabet Uzmanları) yerinde inceleme için gitmiş oldukları teşebbüs temsilcisi, fiyat tespitini içeren bir belgenin suretini vermemiş, bu belge yerine başka bir belge ibraz etmiş, raportörlerin itirazı üzerine bu belgeyi de yırtarak imha etmeye teşebbüs etmiş ve talep edilmesine rağmen belgenin parçalarını da vermekten imtina ettiği anlaşılmıştır.

Bu durum raportörleri yanıltmaya yönelik bir davranış olarak değerlendirilmiş olup, 4054 sayılı Kanunun 15. maddesinin (a) bendi delaletiyle, 16. maddenin (b) bendinde ifade edilen yanlış ve yanıltıcı bilgi verildiği sonucuna ulaşıldığından, teşebbüse ve fiilin vuku bulduğu tarihte görevli olan yöneticilere ayrı ayrı 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin (b) bendi ile üçüncü fıkrası uyarınca para cezası verilmiştir.²

Teşebbüs ile yönetiminde bulunan gerçek kişiler tarafından söz konusu Rekabet Kurulu'nun kararı için açılan iptal davasında, Danıştay 13. Dairesi tarafından yasal dayanağı bulunmayan davanın reddine karar verilmiştir.³

Daire Kararında,

² Rekabet Kurulu'nun 07.04.2005 tarih ve 05-22/275-74 sayılı kararı.

³ Danıştay. 13. Dairesinin 07.04.2006 tarih ve E. 2005/7157, K. 2006/1667 sayılı kararı.

“Bu Kanun’un kendisine verdiği görevleri yerine getirirken” her aşamada Kurul tarafından bilgi ve belge istenebileceğinin açık olması karşısında, Kurulca yapılan inceleme, araştırma ve soruşturma sırasında taraflardan bilgi ve belge istenmesine yasal engel bulunmamaktadır.

Dava dosyasının incelenmesinden; Rekabet Kurulu’nce Isparta ili ve ilçelerinde süt piyasasında faaliyet gösteren teşebbüsler hakkında yürütülen ön araştırma için görevlendirilen raportörler tarafından tespit edilen bir belgenin raportörlere verilmesinin engellendiği ve bu belge yerine başka bir belge gösterildiği anlaşıldığından, dava konusu kararla, 4054 sayılı Yasa’nın 16/b maddesi uyarınca davacı şirketin para cezası ile cezalandırılmasında ve aynı Kanun’un 3. maddesinin 3. fıkrası uyarınca şirket müdürlerinin her birine şirkete verilen cezanın %5’i oranında idari para cezası verilmesinde hukuka aykırılık bulunmamaktadır.”

ifadelerine yer vermiştir.

Davacılar Danıştay 13. Dairesinin ret kararını temyiz etmişlerdir. Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu,

Danıştay 13. Dairesi’nin 07.04.2006 tarih ve E.2005/7157, K.2006/1667 sayılı Kararıyla; olayda, Rekabet Kurulunca Isparta ili ve ilçelerinde süt piyasasında faaliyet gösteren teşebbüsler hakkında yürütülen ön araştırma için görevlendirilen raportörler tarafından tespit edilen bir belgenin raportörlere verilmesinin engellendiği ve bu belge yerine başka bir belge gösterildiği anlaşıldığından, dava konusu kararla, 4054 sayılı Yasa’nın 16/b maddesi uyarınca davacı şirketin para cezası ile cezalandırılmasında ve aynı Kanun’un 3. maddesinin 3. fıkrası uyarınca şirket müdürlerinin her birine şirkete verilen cezanın %5’i oranında idari para cezası verilmesinde hukuka aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

Davacılar, yerinde incelemenin engellenmesi halinde 4054 sayılı Yasa’nın 15. maddesi uyarınca sulh ceza hâkimine başvurulmasının gerektiğini, bu nedenle idari para cezası verilemeyeceğini ileri sürerek kararı temyiz etmekte ve bozulmasını istemektedir.

Temyiz edilen kararla ilgili dosyanın incelenmesinden; Danıştay 13. Dairesi’nce verilen kararın usul ve hukuka uygun bulunduğu, dilekçede ileri sürülen temyiz nedenlerinin kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte olmadığı anlaşıldığından, davacıların temyiz

isteminin reddine, Danıştay 13. Dairesi'nin 07.04.2006 tarih ve E.2005/7157, K.2006/1667 sayılı Kararı'nın onanmasına"

karar vermiştir.⁴

Burada üzerinde durulması gereken husus şudur: Davacılar özellikle önceden sulh ceza mahkemesine müracaat edilmesi gerektiğini, sulh ceza mahkemesi kararı olmadan yerinde inceleme yapılmasının Kanununun 15. maddesine aykırı olduğunu, bu nedenle para cezasının iptal edilmesinin gerektiği üzerinde durmuşlardır. İdari Dava Daireleri Kurulu bu yöndeki iddiaya itibar etmemiş ve bir anlamda doğrudan yerinde incelemenin yapılabileceğini, önceden sulh ceza mahkemesine müracaat şartının gerekmediğini saptamış olmaktadır.

AB Komisyonununun 17 sayılı Tüzüğü'nün 14. maddesine göre, raportörler (uzmanlar) kendisine verilen görevleri yerine getirirken teşebbüs ve teşebbüs birliklerinin defterlerini ve diğer tüm ticari kayıtlarını inceleyebilir, bunların bir kopyasını veya suretini alabilir, belirli konularda sözlü açıklama isteyebilir, teşebbüslerin binalarına, arazilerine ve taşıt araçlarına girebilir. Son yıllarda daha etkili olacağı düşünüldüğünden haber vermeden yapılan denetimler belirgin bir şekilde artmıştır. Komisyon, danışmanları gelinceye kadar incelemenin ertelenmesini talep eden teşebbüsün bu talebini kabul etmemiş, teşebbüs bünyesindeki evrak ve belgelerin olduğu gibi korunması konusunda pratik önlemler alınıp alınmadığı konularında yetkililere garanti sağlaması koşuluyla, incelemenin gereği kadar ertelenebileceğini belirtmiştir. Bilgi isteme konusunda olduğu gibi komisyonun yerinde inceleme yetkisini kullanırken de geniş takdir hakkı bulunmaktadır.

Yerinde incelemenin engellenmesi ya da zorlaştırılması 4054 sayılı Kanununun 16. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi uyarınca para cezası ve 4054 sayılı Kanununun 17. maddesi (b) bendi uyarınca süreli para cezası ile yaptırıma bağlanmıştır.

4054 sayılı Kanununun 16. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi;

“Yerinde incelemenin engellenmesi ya da zorlaştırılması, hallerinden (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilenler için teşebbüsler ile teşebbüs birlikleri

⁴ Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulununun 31.05.2007 tarih ve E. 2006/3521, K. 2007/1326 sayılı kararı.

veya bu birliklerin üyelerinin karardan bir önceki mali yıl sonunda oluşan veya bunun hesaplanması mümkün olmazsa karar tarihine en yakın mali yıl sonunda oluşan ve Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirlerinin binde biri oranında, (d) bendinde belirtilenler için ise aynı şekilde saptanacak olan gayri safi gelirlerinin binde beşi oranında idarî para cezası verir. Ancak bu esasa göre belirlenecek ceza onbin Türk Lirasından az olamaz.....

Yerinde incelemenin mahkeme kararı ile gerçekleştirilmesi, yerinde incelemenin engellenmesi ve zorlaştırılmasına ilişkin olarak bu Kanunda öngörülen idarî para cezasının uygulanmasını engellemez.” şeklinde düzenlenmiştir.

Verilecek para cezasının tutarı 01.01.2012-31.12.2012 tarihleri arasında uygulanmak üzere alt sınırı 13.591. TL, 01.01.2013-31.12.2013 tarihleri arasında uygulanmak üzere alt sınırı 14.651 TL dir. Bu ve Kanunda yer alan diğer para cezaları her yıl Resmi Gazetede yayımlanan ve idari para cezalarının artışlarını düzenleyen tebliğ ile yükseltilmektedir.

Sürelî Para Cezası

4054 sayılı Kanunun 17. maddesi; **“Kurul, teşebbüs ve teşebbüs birliklerine, 16 ncı maddenin birinci fıkrasında belirtilen cezalar saklı kalmak kaydıyla,**

a).....
b) Yerinde incelemenin engellenmesi ya da zorlaştırılması,
c).....

durumunda her gün için, ilgili teşebbüsler ile teşebbüs birlikleri ve/veya bu birliklerin üyelerinin karardan bir önceki mali yıl sonunda oluşan, bunun hesaplanması mümkün olmazsa karar tarihine en yakın mali yıl sonunda oluşan ve Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirlerinin onbinde beşi oranında idarî para cezası verir. (b) bendindeki fiillere ilişkin idarî para cezası ise, fiilin gerçekleştiği günü takip eden günden itibaren verilebilir.”

şeklinde düzenlenmiştir.

Yerinde inceleme, Kurul adına görev yapan rekabet uzmanları tarafından yerine getirilir. Rekabet uzmanları beraberinde bulundurdukları yetki belgeleri marifetiyle görevlerinin önem ve mahiyetini teşebbüse açıkladıktan sonra yerinde inceleme yapmaları engellenecek olursa, teşebbüsün bu davranışı, Kanunun 17. maddesinin (b) bendi uyarınca yaptırıma tabi

tutulacaktır. Rekabet Kurulu kararında sürenin başlangıç tarihini de belirterek, teşebbüs tarafından yapılacak davet üzerine yerinde incelemenin gerçekleştirileceği güne kadar süreli para cezası (1 gün, 2 gün, 5 gün 25 gün vs.) devam ettirilecektir.

Daha önce bahsedildiği üzere, uzmanlar yerinde inceleme yapmak üzere doğrudan teşebbüse gidebilecekleri gibi, öncelikle sulh ceza mahkemesine müracaat ederek gerekli izni aldıktan sonra da yerinde inceleme yapabilirler. Sulh ceza mahkemesi kararı üzerine yerinde incelemenin engellenmesi durumunda, teşebbüs yönünden yine Kanunun 17. maddesinin (b) bendinde yer alan yaptırımın uygulanması yanında bu defa ayrıca mahkeme kararını yerine getirmemekten de sorumlu tutulması söz konusu olabilecektir.

Yerinde incelemenin engellenmesi durumunda Kurul, 4054 sayılı Kanunun 17. maddesi (b) bendine göre süreli para cezasına karar verirken, kararında süreli para cezasının hangi tarihten itibaren uygulamaya başlanacağını da göstermelidir. Kurul'un kararında belirteceği tarihten itibaren para cezası uygulamaya başlayacaktır. Bu nedenle, Kurul'un; tutanak tarihi, süreli para cezasının alındığı karar tarihi (kurul karar tarihi), kararın ilgisine tebliğ tarihi veya bunların dışındaki bir tarihi, para cezasının başlangıç tarihi olarak belirlemesi konusunda bir takdir yetkisi vardır. Yerinde incelemenin engellenmesi durumunda araştırma ve soruşturmanın önemi düşünüldüğünde, süreli para cezasının caydırıcı etki yaratması açısından, cezanın başlangıç tarihinin, incelemenin engellendiği gün düzenlenen tespit tutanağının tarihi olması çok uygundur.

Danıştay 10. Dairesi'nin⁵, **“Süreli para cezasının uygulanma tarihi olarak yerinde incelemenin engellenmesi neticesinde uzmanlar tarafından tutulan tespit tutanağının tarihinin başlangıç olarak alınmasında hukuka aykırılık olmadığı”** belirtilmiştir. Rekabet Kurulu'nun süreli para cezasının başlangıç tarihi olarak kararın ilgiliye tebliğ tarihinin esas alındığı kararları da bulunmaktadır. Tutulan tespit tutanağının içeriğinde; gidilen adres, tarih, saat, tespit tutanağını tutanların kimlik ve imzaları, alınabilirse teşebbüs veya teşebbüs birliğinin yetkili veya ilgisinin kimliği, imzası ve beyanı ile engelleyen kimliği ve imzası gibi tutanağa açıklık getirebilecek hususlar bulunmalıdır.

4054 sayılı Kanunun 16. maddesinin (d) bendi ile 17. maddesinin (b) bendinde ifade edilen yaptırımlar ayrı davranış şekilleri için geçerlidir. 16. maddenin (d) bendinin uygulanabilmesi için bilgi isteme veya yerinde incelemenin gerçekleştiriliyor olması gerekir. Oysa 17.

⁵ Danıştay 10. Dairesinin, 16.06.2003 tarih ve E.2001/27, K.2003/2431 sayılı kararı

maddenin (b) bendinde ise işin başında yerinde inceleme engellenmiştir. Teşebbüs tarafından uzmanların yerinde incelemede bulunmalarını davet edinceye ve yerinde inceleme gerçekleştirilinceye kadar süreli para cezası uygulanacaktır.

III- SONUÇ

Rekabet Kurulu'nun yapacağı inceleme, araştırma ve soruşturmalarda bilgi isteme ve yerinde incelemelerde kamu kurum ve kuruluşları ile teşebbüs ve teşebbüs birlikleri gereken dikkati göstermelidirler. Yetkiyi, Kurul adına kullanan rekabet uzmanları veya uzman yardımcılarının görevlerini yerine getirirken inceleme, araştırma veya soruşturmalarda ilgili bilgi isteme ve yerinde inceleme talepleri üzerinde hassasiyetle durulmalıdır. Yukarıda da açıklandığı üzere; eksik, yanlış veya yanıltıcı bilgi verilmesi, hiç bilgi verilmemesi, yerinde incelemenin engellenmesi, 4054 sayılı Kanun kapsamında para cezası ile yaptırıma tabidir.